

Es rèptes de Fer

CM L M A

Nòm: _____

Grop: _____

Era senhora Remei, era grana abelha reina, mair-sênher de Fer, despús deth sòn viatge tara convencion d'abelhes reines, torne ara fin tath brinhon. Entre abraçades e heregades de hisson, era senhora Remei comence a explicar a Fer com ère abans eth brinhon.

– Estimada Fer, eth brinhon ère ua empresa qu'aufrie ua mèu deliciosa. Dilhèu aqueth siguec eth nòste problèma, compdar damb un recors unic e creir que damb açò assegurariem era nòsta existéncia. Mès passèren es ans e perdèrem totes es nòstes oportunitats, non pas per non auer-les senon per non profiter-les. Explica a totes es tues amigues e a toti es tòns amics era nòsta experiéncia, perquè entà apréner cau enganhar-se e tirar endeuant sense pòur... *Caushiga fòrt, qu'eth lòc ei tòn! A on ei eth tòn pè non n'í a cap aute. Era tèrra a entà toti camins dubèrti.*

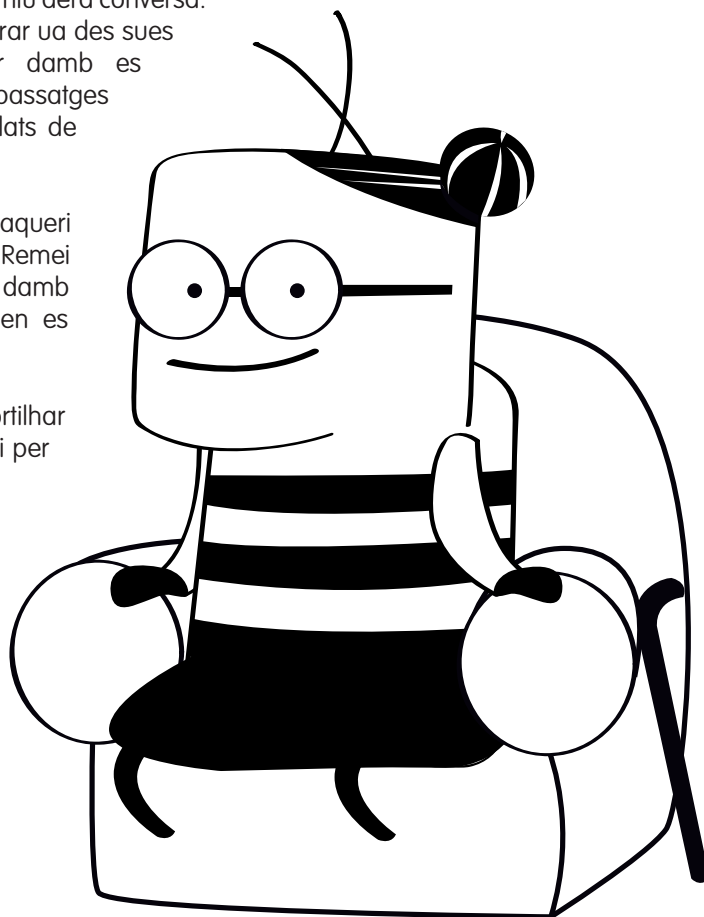
Era senhora Remei auie patit un crotzament d'antenes. Era sua avançada edat li produsie lacunes mentaus que la portauen a pèrder eth hiu dera convèrsa. En aqueri moments, era senhora Remei arribaue a mostrar ua des sues granes vertuts: es talents d'apréner e de gaudir damb es coneishements. Era pèrta deth hiu portaua tara convèrsa passatges de condas, cites meravelhoses, cançons populares, relats de d'auti tempsi...

Fer e d'auti membres deth brinhon, conscients d'aqueri crotzaments d'antenes, escotauen ara senhora Remei susprenudi, mès jamès la interrompien. Ei mès, gaudien damb era musicalitat des sues paraules e a penes barrauen es paupetes quan explicaue es istòries.

Despús d'uns segons, era senhora Remei podec desentortilhar es antenes. Fer profitèc aqueth moment entà demanar-li per quin motiu eth brinhon ère a punt de desaparéisher e quina solucion podien adoptar entà veir de salvar-lo.

– Petita arrèrhilha mia, considèri que poderies explicar as pògui membres dera nòsta comunitat era analisi des nòsti errors entà trobar solucions e tornar a hèr deth brinhon un lòc unic... *Lentament, eth futur arribe lentament..., rebrembi era arribada de Messi en Barcelona quan auie problèmas de creishement...*

De nau, un aute crotzament d'antenes interrompie eth relat dera mair-sênher de Fer.

VOCABULARI E EXPRESSIONS

Recors: element que permet obtier un producte o servici. Exemples: era mèu ei un recors perque permet obtier pòts de mèu que se venen en botigues, era conductora der autobús escolar ei un recors dera empresa de transport escolar...

Pèrder eth hiu dera convèrsa: passar d'un tèma de convèrsa a un aute sense motiu aparent.

1 AUEM CURIOSITAT

Era mairia de Fer, era senhora Remei, parle de mèu deliciosa dera existéncia d'ua oportunitat que non s'a profitat. Es recorsi qu'utilizam entà víuer an cambiat ath long deth temps, per exemple enes secans dera Noguèra abans se i hège gran. Aué en dia, damb era arribada dera irrigacion, tanben se i hèn frutes com ara persecs, pomes o peres.

1. En casa, e damb era ajuda des tòns familiars, coneishudi..., hè un listat des recorsi, deth passat e deth present, mès importants dera tua vila e des ciutats o pòbles vesins (com per exemple recorsi dera agricultura, deth bestiar, dera caça, pesca...). Organiza era informacion ena taula següenta:

RECORSI DETH PASSAT	RECORSI DETH PRESENT

2. Ara seguida, investiga un recors deth passat qu'age desapareishut e explica en dus o tres linhas perquè

2 DESENTORTILHANT ES ANTENES DERA SENHORA REMEI

1. Era senhora Remei crotze es sues antenes recitant vèrsi de poesies de dues granes autores, Joana Raspall e Maria Mercè Marçal. Liegetz aguesti tèxtes en votz nauta e sajatz entre toti qué vò díder cada autora.

Endeuant

Respira fòrt, qu'er aire ei tòn
e er aire e tot te pòden prèner.
Un còp ja l'ages respirat
ei carn com tu,
ei alend tòn que non se pòt véner.
Respira fòrt, qu'er aire ei tòn.

Caushiga fòrt, qu'eth lòc ei tòn!
A on ei eth tòn pè non n'i cap aute.
Era tèrra a entà toti
camins dubèrti.
Hug de qui volgue endravar-te.
Caushiga fòrt, qu'eth lòc ei tòn!

Parla ben clar, qu'eth mot ei tòn
e eth pensament arrés non lo mane.
Se cres era tua vertat
lança-la ath vent
e que bohe era ahlama.
Parla ben clar, qu'eth mot ei tòn!

Joana Raspall

CANÇON DE HÈR CAMIN

Vòs vier tara mia barca?
-I a violetes, a morir
anaram luenh sense era pena
d'aquerò qu'auram deishat aqui.

Anaram luenh sense era pena
-e seram dues, seram tres.
Viende, viende, tara nòsta barca,
es veles nautes, eth cèu dubèrt.

I aurà rems entà toti es braci
-i seram quate, seram cinc!-
e es nòsti uelhs, lugrans sostradi,
desbrembaram toti es confins.

Partim tà març damb era ventada,
a damb bromes de còr perturbat.
Òc, seram vint, seram quaranta,
damb era lua per estandard.

Bruishes d'ager, bruishes deth dia,
mos trobaram en plea mar.
Per tot s'escamparà era vida
com ua dança vegetau.

Ena pèth dera andada salada
seram cinc-centes, seram mil.
Ne perderam eth compde ena
vrespada.
Amassa haram nòsta era net.

Maria Mercè Marçal
(musicada per Marina Rosell)

Relaciona era següenta broma de tèrmes damb es poesies de Raspall e Marçal. Se non coneishes eth significat des tèrmes pòs utilizar eth diccionari.

Perseverança, rèpte, esfòrç, paciència, objectiu, experiència, apréner, equipa.

2. Investiga era istòria de Lionel Messi des de qu'ère mainatge enquia qu'arribèc a èster jogador dera primèra equipa deth FC Barcelona. Relaciona-la damb quauqu'uns des tèrmes anteriors.

3 EN EISHAME

Eth jòc dera abelha cèga e sorda